

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із
тижневником „Руска Рада“

на цілий рік 18 кор. (зг. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., зг. 4-50 р., або 17 фр.
Поодинокі число 10 сотників.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція

„Буковина“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від
стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки.
При частійших замовленнях відповідний рабат.
Рекламації неопечатані вільні від погорта.
Рукописи звертає редакція лише за попе-
реднім застереженням і залученням належ-
ності поштової.

В справах редакційних можна устно по-
розумівати ся до дня від 9—10 рано і 2—3
по пол. крім неділі і свят.

НОВИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

(V) В перших днях січня збере ся австрійський парламент на останню свою сесію, яка закінчить ся тим, що велика частина послів а се послів ділічівскі і палат торговельних вже не мають ніколи вернути ся до палати народних заступників на основі дотеперішнього титулу — куріального привілею. Крім сих сто шести (85 + 21) послів можнаб те саме сказати й про 118 послів мійських, алеж у новій ординації виборчій все таки задержано поділ на округи сілські й мійські, ба що більше заступництво інтересів мійських поставлено в значно красші обставини як аграрні. Богато послів із упривілейованих курій спробує здобувати мандати на основі загального голосовання але ще більше із них зрештіма мабуть із уділу в законодавній праці. Колиж зваяжити, що число послів у новім парламенті підскачить із 425 на 516, та що богато других дотеперішніх послів із народних курій не буде старати ся о посольскі мандати, то в склад нового парламенту увійде бодай 250 нових послів, які загалом розібють ся мабуть на ще більше груп, чим є їх у дотеперішнім парламенті.

Отсе є й єдина обставина, яка турбує громадянських діячів при розважанню відносин в будучім парламенті. Над сею справою застановляє ся м. и. і якийсь визначний муж державний в інтерв'ю із редактором різдвяної „N. Fr. Pr.“, який добачує у ній та в тім, що до парламенту прийде богато вироблених свійжих сил гальму парламентарної праці. По при се однак сподієть ся він, що незабаром переведе ся організація менших гуртків у великі й одноцільні спільнові групи, які під впливом проводом в спілці із правительством вже подбать о правильне функціонування „парламентарної машини“.

Навали скрайних елементів після думки того таки політика, який вказує на практику інших держав, де заведено загальне голосовання, нема чого побоюватись, бо в ширших — додаймо від себе не просвічених — масах все дрімает консервативний інстинкт, який Ломброзоу дав привід до поставлення теорії про мізоанізм маси себто про єї глуху ненависть до всего нового. Нема чого побоюватись і обструкції в новій посольській палаті, або бодай такої обструкції, щоб стала хронічною єї недугою, яка примієть дотеперішній парламентаризм австрійський. Головним приводом до обструкції було почуте по-

одиноких груп посольських, що їх майоризують другі послів, які свої мандати завдячують пережитим при вілеям, тоді як народні послів заступали широкі маси населення. Тепер се почуте зникне, бо кождий посол мати ме за собою однаковий авторитет — загального й рівного права голосовання. Національний елемент не страшний тут і він сам не викличе обструкції, коли в успішних нарадах парламенту будуть заінтересовані широкі маси народу, які остають в безпосередніх зносинах із вибором послів. Із сим принищенням австр. визначного політика ніяк і сперечатись, колиб не те, що рівного права голосовання виборча реформа не дає особливо під зглядом національним, при чім прим. по-кривджено так важко наш нарід. І коли мужі державні схочуть, щоб машина державна не була спинювана остаточно бодай тими, кого вона радаб роздавити задля упривілейованих народів — то мусять ся вперед признати повну і дійсну рівноправність всім австрійським народам а в першій лінії Русинам, яких помямо того, що є четвертим з ряду австрійським народом, трактує ся без перерви як насербів австр. конституції.

Тоді сповнить ся й велика надія привязувана в міродатних кругах до виборчої реформи, а іменно та, що вона піднесе в масах виборців почуте горожанське, почуте спільності із державою, в якій кождий порішає закони, які має відтак сам сповняти. Отсе виховавче значіне загального голосовання є чи не найбільшим добутком із цілої виборчої реформи. Зв'яз між рівноправними масами народу а послами затіснить ся а через те й збільшить ся їхня одвічальність перед своїми виборцями, на яких не будуть від тепер складатися одиниці оброблені виборчими гнидами, але майже всі повнолітні горожани. Сю обставину треба мати заздалегідь на приміті кождій широ-народній партії, яка мусить подбати о те, щоб народні маси були справді політично свідомі а при тім добре з'організовані, щоб при нових виборах не заважали часом у східних провінціях Австрії, де так старанно хоронено анальфабетизм і алькоголізм, голоси двірських наймитів, або чорносотенні банди, організовані всякими св'яченими й несв'яченими реакціонерами.

Проти сего не вдіють нічого ніякі постанови про свободу виборів, поки і в найглухших селах не запанує розуміне горожанських прав і обов'язків, до якого може довести тільки масова агітація, ведена живим словом під клячами, які заключають не якісь абстрактні ідеї або станів інтереси але передовім життєвним по-

треби тих таки народних мас. Другим переважним чинником в сій справі є пропаганда ширена політичними брошурами, а що важнійше дешевкою й широко розповсюдженою пресою. Подбати о єї засоби борби із реакцією, деморалізацією і темнотою повинен із усіх сил кождий, кому лежить на серці краса доля його рідного народу, хоч би і в виду силісного і рівного уділу у всіх державних справах, яку вводить загальне, тайне, рівне й безпосереднє право голосовання.

Вістки із російської України.

З одеської „Прогресів“, 29 го (ст. ст.) студня в товаристві Одеської „Прогресів“ після того, як скінчило ся читане реферату і публіка розійшла ся, зроблено трує у всьому помешканю. Догляд за помешканем, а також за продажем книжок останніми часами був доручений Насті Луценківній, яка там же у „Прогресів“ мала окрему кімнату. Луценківну заарештовано (у неї найдено нелегальну літературу, черенки й друк. — *Ред.*) Хоч тут же зараз вияснило ся, що особа Насті Луценківни, яко платного робітника, нічого не має спільного з напрямком діяльності „Прогресів“, а проте на другий день у ночі, в один і той же час у всіх 10 виділкових зроблено трує; між ними: у нотаря окружного суду Д-ія Комара, члена окружного суду, що перед двома роками був прокуратором тогож суду, Д-ія Шелухіна, адвоката Д-ія Панченка, директора гімназії Д-ія Ковальчука, секретаря мійської управи Шульги, директора сирітського дому Д. Сігаревича. У Д-ія Шелухіна забрано цілий чемодан з рукописами його творів для „розгляду“. У Д-ра Луценка, як самі жандарми висловили ся, не знайдено нічого нелегального, крім двох револьверів, що були в нього з давніх часів, забрали кілька книжок „Есперанто“ заклад „характеристик“, а про те його заарештовано, і вже третій тиждень почав ся, а справа ні на крок не посунула ся. І чим саме скінчить ся, се ще не відомо. „Прогресів“ адміністрація хотіла зачинити, та денутация, що складала її дд.: Шелухін, Комар і Луценко, убагадали мійського градоначальника не зачиняти „Прогресів“, обіцяючи, що нічо подібного не повторить ся. Градоначальник відповів, що се в перший і останний раз він вибачає „Прогресів“ єю провину, а в друге вона буде зачи-

Н. В. Назаревая.

УРАГАН.

Шутка в одній дії на повичений сюжет.

Переклад Осип Чубатий.

(Конець).

ВОНА: Аджеж, Михієви живуть по над стан... Звідни у них гроші? Не розумію! Сказати по правді, я зовсім не інтересуюсь тим питанням... Та справа дотичить лише пана Михієва. На його місці, одначе, аби таки була цікава довідатись, хто платить за розкішні костюми його жінки!

ВІН??

ВОНА: Я повторюю лише те, що другі говорять. Без диму нема вогню! Виж прецінь очаровані Михієвою... Після вашого переконання — вона чарівна... Я не перечу... як над жовнярську доньку вона вельми гожа.

ВІН??

ВОНА: Так, так, вона жовнярська донька! Ви перечите? Ото вже даруйте! Я се знаю... на певне знаю! Мій батько, — він був генералом — він мені показував папери батька вашої Михієвої, що служив курером у його батька... Будте ласкаві не перечтесть! Хотите доказів? Я зараз!

ВІН...

ВОНА: Ви не бажаєте? Так, так, я розумію! Для вас подібні докази неприємні! Се з'обиджає вас ідеал?! О певно, ваша Михієва окружена авреолею... Вам нелюбо єї розвінчувати... Ви волієте не довіряти мені?

ВІН (притомлений).

ВОНА: Я бачить ся, завдала вам жалю? Простіть!.. На будуче, вірте мені, я буду більш обережна і не позволю собі торкатись вашої Михієвої. Всього, що вона зробить, буду вважати прегарним... Вона вирада у мене серце мого мужа... вона забрала батька моїм дітям, вона розбила наше жите, вона внесла в нашу родину горе та ганьбу, але я нічо не

скажу. Я буду навіть хвалити вашу Михієву... Буду боронити єї, буду вважати єї поступоване шляхотним, чесним, високим...

ВІН...

ВОНА: Ви задоволені? Вас вдовольє моя жертва? Ах, вам сього мало? Виб хотіла, щоб я кинулась перед нею на коліна? Після вас, я повинна поїхати до неї і благодіти зі слезами, щоб вона лишила в спокою мого мужа... щоби вона зжаліла ся наді мною ради моїх дітей... Відні сиротата... їм грозить холод... голод, злидні...

ВІН (хоче говорити, але стискає плечима і обертаєть спиною до жінки).

ВОНА: А ви починаєте злитись! Вам так вигідно! Се буде найлучше... Коли чоловік не може нічого сказати, він все розсерджуєть...

ВІН (обертаєть до неї).

ВОНА: Ви готуетесь оправдуватись?

ВІН??

ВОНА: А, ви не можете нічого сказати? Ви навіть не бажаєте говорити зі мною? Ви не маєте ні однісного словечка на своє оправдане? Прегарно! Сповнити переступство... Обидити, ошукати жінчину, близьку істоту, і навіть не признатись, не просити прощення!..

ВІН (притиснувшись до неї).

ВОНА: Ви хочете мене приголомшити? Сего ще не доставало?! Ну, може... бийте... бийте!..

ВІН (поражений).

ВОНА: Що ж ви зупинились? Таже ви хазяїн... муж... голова дому!.. Ви сильніший від мене! Бийте! Бийте! Не турбуйтеся! Я не буду боронитись!

ВІН (стискає плечима і іде до дверей).

ВОНА: А, ви не хочете покористуватись своїми правами! Ви, мабуть, боїтесь, що я буду кликати поміч!..

ВІН (вертаєть).

ВОНА: Ви помиляєтеся! Я ніколи не позволю собі робити скандалів. Я не належу до тих жінчин, котрі ташуть своє горе на торг... котрі жадують ся першому діншому, кого подібать... дозволяють собі

ломатись та збуджувати жалю. Мое горе надто глибоке!

ВІН (хоче відповісти, але не встигає).

ВОНА: Ви мені не вірите? Я брешу, після вас?

ВІН (відносить очі до стелі, відтак бере газету і сідає біля печі).

ВОНА: Ви не хочете навіть відповісти? Ви беретеся читати... Розумію: се дуже вигідна манера, щоби перервати бесіду! (Підходить ід йому). Але мені вельм одно, чи ви заняті чи ні. Я скажу вам... Є люди, навіть мушени, навіть мужі, котрі спосібні признатись до своєї провини! Як вони обидили, завдали жалю жінці... як вони бачуть, що вона терпить, у них ворухить ся каїне. Другі мужі снішуть ся, щоб потішити свою жінку, навіть тоді, коли вона сама провинилась, а тут... Невжеж я навіть не гідна твоєї уваги... твоєї доброти? Невжеж тобі не жалко мене? Аджеж я тебе так кохала... так кохаю тебе.

ВІН (зворушений; встає, упускаючи газету).

ВОНА: О так я багато пробачу?! Я би лиш хотіла, щоби ти сказав мені правду... Ну будь же добрий і скажи, де ти був нині після сього професорського обіду?.. Як лише сей обід дійсно мав місце... ВІН??

ВОНА: Я навіть готова прийняти, що обід відбув ся, але щоби обід кінчив ся о другій годині в ночі, тому, даруй вже, не можу дати віри. Не мо—жу!

ВІН (хоче відповісти).

ВОНА: Ти будеш перечити! По твоєму, тепер лиш дванадцять... Гарно... Гарно... Я згоджуюсь... Я все готова уступити, але... обід кінчить ся о дев'ятій, що найвище о пів до десятої... Ти сам мені говорив, що він так кінчить ся...

ВІН...

ВОНА: Я жду... серджусь... Я зі страху схидаю з розуму... Я думаю, що і тобі дучило ся яке нещасте... На конець, ти приходиш. Я кидаюсь ід тобі... питаюсь (алаче). А ти, ти... ти навіть не хочеш мені одвічати! (опускаєть на канапу).

ВІН (дивить на ню з жалю).

ВОНА (зі слезами): О мамо моя... мамо... як би

нена „на віки-вічні“. Зараз „Просвіта“ функціонує. Реферати читають ся що середи, а по суботах відбувають ся сьпіви, декламації й коротенькі виклади про нових українських письменників, але загальний настрій пригнічений. Заряджують бібліотекою-книгарню поки що студенти-Українці. М. Л.

Трусу у бувшого посла до державної Думи В. М. Шемета переведено у Лубнах сеї суботи із незрівняними засобами обережності. Підчас трусу його будинок з усіх боків оточили поліцаї, а з пів сотні козаків розганяли нагаями натовп народу, який, дізнавшись про сю надзвичайну подію, зібрався звідусіль і запружував вулицю коло будинку. Перетрусивши усе гаразд, за 5 годин часу (від 12 ої год. рано до 5 ої год. веч.) в помешканні, на горіщі і в сараях нічого протизаконного не знайдено. Самого В. М. Шемета за увесь час трусу не було дома. — До сього треба зауважати, що в Лубнах давно уже йде чутка, що Шемета власті хочуть заарештувати, щоб таким робом спекатись небажаного кандидата на члена Думи, бо виборці його дуже хочуть знову вибрати за кандидата, а „монархисти“ самі дуже обурені і, кажуть, що ніби то зробили на його офіційний донос, як на криминальника.

Політичний перегляд.

Політичне положення в Сербії стає знов дуже небезпечно. Перед 3 роками здавало ся, що загальна опінія народу, ворожа Обреновичам, звернула ся в користь Караджорджевичів, однакж незабаром прийшло ся до переконання, що народова не подобаєть ся так сказатиб — не особа короля, але взагалі цілий лад правління. Вже сама компромітація Сербії із убицтва Александра і покликана Петра на престід, якого уважає Европа сьїучасником в комплоті, викликала між сьвідомими Сербами велике невдоволене, яке проявляє ся головни в ворожій настрою проти короля, ненормального — під зглядом духовими — престолонаслідника і през. мін. Пасіча. Пасічове положення стало тепер дуже скрутне, тому що мусить грати дволичну роль супроти короля і супроти народу. Кореспондент віденської „Zeit“ довідує ся із достовірного жерела, що Пасічова політика стремить до цілковитого усунення із сербського престолу короля Петра, а за тим і Джорджевичів. Таким способом задумує Пасіч сповнити волю більшости народу. Ся катастрофа Джорджевичів малаб наступити навіть в недалекий будучности, а іменно в той спосіб, що скупштина знеслаб закон із року 1864, (який признає Джорджевичам право на сербський престід), як закон, ухвалений нелегально скликаною скупштиною. Мужі довіря Пасіча запевняють, що потайком пошукує ся вже наслідника Петра, якого думають найти в особі якогось англійського або німецького принца; рівнож мож завважати чимале стремління до персональної унії з Болгарією під князем Фердинандом. Та поки що замірів Пасіча ширші політичні круги не знають і підозрівають в нїм ворога народу. Розходять ся тут в першій мірі о ухвалу нової пощички, за якою побиває ся Пасіч, а який противлять ся в першій мірі молоді радикали. В сїй справі відбули ся в Білгороді в неділю величаві збори, щоб запротестувати проти ухвали нової пощички. Правительством старало ся не допустити до зборів, стараючись плаченими людьми дати їм закраску, що учасники стоять на услугах Австрії і розбиті збори. Та провокатори мали той успіх, що дістали добру порцію бійки. По зборах пішли учасники перед палату королівську, Пасіча і льокалі деяких правительствених редакцій. Король бачив вже не одну демонстрацію вимірену проти його особи, але такої ще не бачив. Бесіди, які виголосовувало на вулицях, були повні ненависти до правительства і короля,

ти могла знати, як страшно нещасна твоя бідна донька!

ВІН (відходить до неї).

ВОНА: Лийте мене! Я не потрібую твого брехливого потішування! Я вам не вірю! Ви хотіли бачити мої сльози... мої терпіння... Ви дїняли свого. Натїште ся! Тріюфуйте!

ВІН (не пам'ятає себе, відходить від неї і ходить великими кроками по кімнаті).

ВОНА: Вам сьмішно дивитись на мене! Так я розумю. Дїйсно, я сьмішна. До сього часу не жили з положення покіненої жінки. Ах, як велику слухність мала моя бідна тіточка. Вона мені говорила... перестерігала... Вона вважала вас — і то цілком справедливо — зіпсованим чоловіком. Ще на вечері своєї смерті зіпсована мене вона ді і сказала: ти — ангел ніжності та доброти... ти невинність, а він... о він злий, упертий, і головни зіпсований...

ВІН (сердечність доходить крайних границь; бере зі стола кісткий ніж і ломить його).

ВОНА (озирнувшись): От бачите, який у вас характер. Ви ломите всьо... ні вчуйте! Ви й слова не маєте на відмову...

ВІН (відходить до стола і душком викидає шклянку води).

ВОНА (уціплюю): Ви маєте спрагу? Ви в жарі... в горячці! Та якжеж інакше!.. Се цілковито зрозуміле. Після таких оргій... Треба мати незвичайне здоров'я, щоби провадити таке життя... Моя бідна мамуся говорила...

а окликав: „Проч з королем!“ „Проч з Пасічем!“ і „Най жие республіка!“ не було кінця. Прийшло також до конфлікту із поліцією, при чім жандарм вистрілом з револьвера зранив одного студента, що дало почин до інтерв'єляцій і запитань до міністра внутр. справ, піднесених в скупштині зараз другого дня. Дебата була дуже оживлена, а посла Петровіча, прихильника правительства, навіть побито. Щоб розсладити перебіг зборів і поступоване поліції, вибрано особну комісію. Газети „Правда“ і „Сриска Застава“, які подали вірні справоздання із віча і демонстрації — сконфісковано. На середу приготувало ся сьвіжі демонстрації перед скупштиною, де мало ся другий раз голосувати над законом про пощичку. Настрій в місті непевний.

В чорногорській скупштині виголосив бувший міністер заграничних справ а теперішній президент державної ради, воевода Гавро Вукович промову, яка викликала в політичних кругах сензацію. Іменно звернено увагу на його критику престолної бесіди, яку Вукович назвав невідповідною фактичним відношенням Чорногори до європейських держав. Вукович жадував, що в престолній бесіді не згадано про приязні відносини до Франції, Британії та Італії а вже непонятно, чому не сьмінено ні словом про рідну Сербію як також про Болгарію. Бесідник осуджував австрійську політику правительства і закінчив заявою, що Чорногора мусить жити в приязні зі всіма Славянами, а головни з Росією і Сербією.

Борба із польськими дітьми в Познаньщині. Із застрайку польських дітей заряджено поперх 250 карних процесів, між тим девять проти польських сьвященників.

Перський шах Музафер-Едін ослаб так дуже, що на його виздоровлене нема надїї. Перед кількома днями назначив свого найстаршого сина престолонаслідником. Із сеї нагоди рознесла ся чутка, що престолонаслідник задумує розвизати нововибраний парламент і завести абсолютизм, що викликало заворушене в політичних кругах. Престолонаслідник передав парламентови письмо, в яким клене ся Богом, що не має наміру заводити абсолютизму, думає лише про скріплене державного порядку задля розвитку і добра держави й народу. Сю заяву прийняв парламент з одушевленням до відомости.

Конгрес сербської церкви в Карлівці. За згодою цїсаря скликав карлівський патріарх Бранкович церковний конгрес, якого сьвяточне отворене відбуло ся в неділю, 23. грудня. Більшости депутатів належить до партії радикалів. Коли патріарх прочитав письмо през. мін. Бекерлього в угорській а по тім в сербській мові, запротестував конгрес проти уживання угорської мови і ухвалив всілякі письма відчитувати тільки в мові сербській. Рівнож запротестовано проти вивішення чорножовтої хоругви на будинку, де відбуває ся конгрес, і ухвалено зняти єї. При виборі веріфікаційної комісії прийшло до спору між радикальною більшостою а уміркованою меньшостою і вибрано до комісії 15 радикалів, тому що меньшість зрезигнувала із придїлених їй п'ятьох мандатів. Слїдуюче засідане відбуде ся, коли веріфікаційна комісія покінчить свої праці.

Події в Росії.

Засуду.

Процес Небогатова покінчив ся. По промовах оборонців оголосив суд передвчєра такий засуд: Адм. Небогатова і офіцїрів Лішїна, Ірігорева й Смірнова за добровільну здачу Японцям під Цузімою засуджено на кару смерти. В виду обставин облегчууючих їх вину та безоганну дотеперішню службу рішено кару смерти замінити на десять лїт кріпости. Засуд сей пере-

дано до затвердження цареві. Крім того засуджено ще капітана Кроса на 4 місяці, поручників Ведернікова і Артенвагера на 3 місяці, а Крова й Фрідовського на два місяці кріпости. — Засуджене Небогатова має свою причину мабуть в тім, що він не заховував секрету і не вкривав перед судом „взяток“ і провин уряду, який пхав військо на очевидну смерть. — Рівночасно запов засуд у Москві в великій процесі із грудневого московського повстання. Винуватих в справі оружного повстання на Прожровській фабриці засуджено: три особи на 12 лїт каторги, дві на 10 лїт, три на 4 роки, а одну на рік каторги; на заслане засуджено вісім людей; до поправчого дому без обмеження прав призначено чотири особи на три роки, одну на 22 місяці, дві на 20 місяців, дві на 18 місяців, один на 9 місяців а 36 осіб оправдано. — В прибалтійськїм краю на основі рішення воєнно полевих судів розстрілено: в Мїтаві 7 люда, в Ризі 10, в вєнденськїм уїзді 6, а в рижськїм 4. — На кару смерти засуджено також революціонерів, що хотіли вбити Дубасова. Про їх страчене читаємо в „Русских Вед.“ таке: Дня 18. с. м. о год. 4. рано до петербурскої приморської стації привезли в тюремній кариті тих, що хотіли вбити Дубасова. Кариту проводили жандарми. На стації стояв уже маленький поїзд, в котрім був тільки оден товарний вагон. В кариті сиділи засуджені на смерть в кожухах. Разом з ними були в кариті й жандарми з голими шаблями в руках. Поїзд прибув до місцевости „Лисій Нос“. Там уже стояло військо і була готова шибениця. На тій шибениці їх повісили і зараз закопали в піску безлюдної місцевости. Алеж жорстокі засоби уряду остаеть без успіху. Ні шибениці ні розстріли не годить спирати революційної хвилі, яка ровню зливає старий прожитий самодержавний лад.

Революційна хронїка.

Дня 25. с. м. арештовано в Іркутську тамошний комітет соціалістично-революційної партії. — Відомий організатор соц. рев. партії лікар Гершуні, втікнувши із Сибїру, через Владивосток доїхав до Японії і проживає там в Нагасаках. — Убийник гр. Ігнатїєва заявив, що він зробив своє діло після постанов партії соціалістів революціонерів. Хто такий убийник, ще не відомо, але він живий і приходить до себе від ран. Про вбитого гр. Ігнатїєва треба згадати, що він на становищі київського генерал-губернатора в роках 1889—1898 із усіх сил давив всякі прояви національного руху Українців, Поляків і Жидів задля ідеї „обрусення“. Не менше дбав він про другу підпору абсолютизму-„православ'я“, переслїдуучи завзято штунду.

Телеграми „Буковини“.

Дня 27. грудня 1906.

Поворот цїсаря.

Відень. (К. Б.) Цїсар повернув із Вальзе, де сьвяткував Рїздво у архикнязя Сальватора.

Демонстрації в Білгороді.

Білгород. (К. Б.) Скупштина прийняла в третім читанні 88 голосами проти 44 закон про пощичку. Студенти демонстрували проти пощів і підносили оклики проти правительства і пощички. По тім серед сьпівання пісень і поновних окликів проти правительства пішли студенти попри королівську палату і помешканє Пасіча до університету. Коли почали і тут демонструвати, виступила проти них кінна жандармерія і студенти розійшли ся мирно.

† Граф Зіхи.

Меран. (К. Б.) Угорський посол граф Евген Цїхи, якого поразив онодї мозковий удар, помер.

Землетрясеня.

Трієст. (К. Б.) Тутешна надморська обсерваторія зазначає поновне землетрясенє у віддаленю 3000 кілометрів.

Будапешт. (К. Б.) Апарати тутешної обсерваторії сигналізували між 7. а 8. год. рано далеке землетрясенє.

Розділ держави від церкви.

Париж. (К. Б.) Сенат ухвалив 183 проти 80 голосів законопроект Бріаня передати комісії, вибраній для сепараційного закону. Правила бажала, щоб передано його спеціальній комісії. — Бюро Гавїа дементує вістку, начеб міністер Пішон дав яку небудь відмову на папську ноту з протестом, звернену до всіх держав.

Убийник Ігнатїєва.

Твер. (К. Б.) Убийник графа Ігнатїєва є учеником школи, веденої якимось Фідлером. Фідлер був одним із проводирів тоїдного московського повстання.

Російсько-японські переговори.

Токіо. (К. Б.) Урядово дементує ся поголоску про перерву російсько-японських переговорів.

Експлозїя бомби на двірці.

Харків. (К. Б.) На тутешнім двірці опустив якийсь подорожний бомбу, від експлозїї якої погинули два подорожні а багато осіб потерпіло тяжкі рани. Наякана публіка повтікала до міста.

НОВИНКИ.

Чернівці, 27. грудня 1906.

Вибори до чернов. ради міської оживили нині ратуш і площу перед ратушем, на якій товплять ся гурти виборців і не-виборців. Особливо видають ся наганячі волоскі, жидівські фіяки із tricolor-ами, але дарма, бо побіда компромісової дісти а особливо вибір радним пос. Н. Василька мабуть певний. Загалом удія виборців в годинах передполудневих був доволі слабкий, бо не віддано більше 400 голосів. Голосоване замкнуло ся о год. 6-ій, а скрутинію пояснять ся пізно вночі.

Санкціонований закон. Ухвалений обома палатами закон про забезпечення пенсій осіб, що знаходяться в службі приватній а також деяких функціонерів, що остають в службі публичній, одержав уже цісарську санкцію. Закон сей буде обов'язувати в два роки після його оголошення, а опублікує ся його 1. січня 1907-го року.

Церква св. Николая в Чернівцях, яка могла би займати дуже визначне місце в великих археологічних музеях, буде ще довго стояти на своїм місці, служачи для богослужень для численних вірних східної часті Чернівців і Калічанки. Не дивлячись на те, що ся церква грозить кожної хвили заваленням, консисторія і правительство роздумують над справою будови нової великої церкви вже довгими роками, а результат тих розваг було вислане 20. с. м. комісії, яка заявила, що церкву св. Николая мож ще уживати аж до збудовання нової церкви! Трохи дивне рішення, вимірене хіба лише на те, що із будовою нової церкви, яка мала-б мати переважно руский характер, не конче кваліфікує ся. Не хочемо казати, що в тій майже двістолітній дерев'яній церкві булаб безпечність життя вірних прямо загрожена, але ми переконані що із гатієних і релігійно-практичних мотивів краще чим скорше зачинити її, а за те збудувати нову велику церкву, яка відповідала би вимогам руско-прав. вірних і помістила їх всіх, так, щоб вони не були приневомлені ізза браку місця — а може і інших причин — ходити до чужих церков, або й зовсім не виконувати релігійних потреб. — *Пр.*

Підвищення платні угорських учителів. В бюджетній дебаті заявив, угорський міністер просвіти Гр. Аноні, що міністерство полішить долю народних учителів. Після сей регуляції має річна платня учителів в державних школах в перших п'яти літах вносити: по селах 1000 К, в містечках 1.100 К а в більших містах 1.200 К. По перших п'яти літах служби одержать вони 400 К додатку, а відтак що п'ять літ буде їхня платня підвищуватись о 200 корон. Таким робом доходять муть учителі держ. нар. шкіл по укінченню приписаного службового речинця до 2400, 2500 і 2600 корон платні. Учителі шкіл недержавних (приватних або віроісповідних) будуть спершу одержувати що року по 1000, 1100 і 1200 К платні, але перші два п'ятилітні додатки вносити муть лише по 200 К, а дальші по 100 К, так що по покінченню повного часу службового дійшлиб до платні 2000, 2100 і 2200 К. Розуміє ся, що мадяризацийне правительство подучило се підвищення платні для недержавних учителів із їхнім обов'язком мадяризувати дітей на основі державних планів наукових, тоді як досі прим. в угорських школах учено після планів одобрених єпископськими консисторіями. Міністерство пристає тільки на те, щоб учено лише матірньою мовою як предмет, а все проче по угорськи! Через се малаб школа довершити процесу мадяризації і угорських Русинів, над якою ревно працюють священики, які здебільша не знають навіть мови своїх руских вірних і вважають ся гр. кат. Мадярами. Огче страшні плоди москвофільської пропаганди на Угорщині Добрянського і тов. Відорвані від рідного людю рускі інтелігенти швидко кинули панславистичні мрії і не могучи джда тись „блага“ від царя-батюшки пішли на службу — мадярським магнатам.

Землетрясення. Апарати метеорологічних обсерваторій у Відні, Триєсті і Будапешті зазначили в суботу вечером далеке катастрофальне землетрясення; пізнійші телеграми донесли, що землетрясення відбуло ся в Конал Семиреченську в рос. Туркестані. — Друге землетрясення, яке відбуло ся на півострові Аляска, зазначили апарати в неділю рано і вечером.

Велика залізнична катастрофа. На зал. шляху між Мінсеполіс а С. Паольо в Сполучених Державах наїхав поспішний поїзд на чужу локомотиву, із за чого цілий поїзд знов із шин. Звиш 25 осіб впади жертвою сей катастрофи.

Напад на пошту. Між Петровою а Вішо (на Угорщині) напали двоє не висліджені злочинці на поштовий віз, який їхав із Фельше-Вішо, і убивши сокирами фірмана і жандарма, забували 30.000 корон. Судячи по слідах, які лишили ся в свігу, догадують ся власти, що рабунки поповнили цигани або Волохи.

Борба з Циганами. Вже від довшого часу непокоїла банди Циганів окружене Сатмару (на Угорщині) нападаючи на подорожних і обкрадаючи населення. Всякі заходи жандармерії були довгий час без успіху.

Аж перед кількома днями удало ся жандармерії відкрити ватагу і по тяжкій оружній розправі арештувати 30 циганів, у яких найдено багато зрабованих річий.

Пожога в поштовім уряді. В головнім уряді поштовім в Бухарешті вибух сей середі в товаровім складі цлого відділу великий огонь, що грозив великою небезпечкою. Тількиж завдяки енергійній ратуновій акції пожежу зьлокалізовано.

Вломане до каси. В суботу вночі вдерли ся невисліджені злочинці до міської пропінатії на Рускій улиці, перевірили залізну касу і забрали з неї звиш 2500 корон. Спосіб, яким злочинці оперували при виваженю дверей до пропінатії (з подвіря готелю Париж) і при поверченю каси Вертгаймера, свідчить, що не має ся тут діло із звичайними злодіями, але з добре з'організованою бандою. Поліція поробила всякі зарядження для вислідження злочинців.

Чума. Після вістки, яка наспіла із Порт-Сайду до Лондонського „Lloyd-y“, висадив в Суезі на сушу німецький пароход „Berlin“, що їхав із Аделіди до Амстердаму, двох офіцерів, які занедужали серед нознач чуми.

Степенуване. Якийсь французский дипломат подавав одного разу своїм гостям страви власноручно, при чім степенував слова відповідно до гідности гостей. Принца просив він так: „Чи сьмію мати честь подати Вашому Величеству кусень волового мяса?“ А герцога: „Ваша сьвітлість дозволяєть, щоб я подав вам волового мяса?“ До маркіза говорив так: „Маркі, сьмію врубити Вам волового мяса?“ А до графа: „Графе, ось волове мясо!“ До барона: „Бароне, волового мяса?“ Гости без титулу питав: „Волового мяса?“ Свого секретаря: „Мяса?“ При стоїл сидів ще гість, що соціально стояв низше як його секретар; до него не говорив дипломат взагалі нічого, а тільки поглянув на него і вказав ножем на мясо.

Посли до бельгійського парламенту — і то не всі — побирають дуже малі дієти, мають окрім того право на вільну їзду залізницею (хоч і не по цілій Бельгії) і дістають безплатно в парламенті всякі средства для відсвіження, як тісточки, цукорки, чай і лімонади. Давнійше діставало ся і грої, але се було трохи за дорого, бо квестор прийшов до перекопанія, що деякі послы послуючи лише в буфеті, винивали в протягу 3 годинного засідання 11 гроїв. Однакж і тепер проявляють послы чи малий апетит. Последнього сезону на примір — спожито самих тісточок за 1500 фр.

Пригода. Вчора перед полуднем направляли два монтерів помічників в домі при площі Рудольфа ч. 5. Замерзлий водопровід, який розривави вуглевою грубою. Іази із вугля запоморочили їх так, що попадали без притомности. Обох перевезли функціонарі ратунової стації до краєвого шпиталю.

Оповідки, іменованія і т. п.

Особисті вісти. Митрополит др. Вол. Рента повернув в понеділок із Відня і обняв управу консисторії.

Із руского учительського егз. комітету. На засіданю уч. егз. комітету, яке відбуло ся дня 23. с. м. вибрано до президії отсех пп.: Корнила Данилюка, надчителя в Бергометі, головою, Омеляна Іваницького, надчителя в Нових Мамаївцях, заступником голови; Сергія Канюка, надуч. в Глібоці, секретарем, Осипа Безпалка, уч. в Глібоці, касиром, Саверина Івановича, учителя в Чорнавіці, контролером. На заступників вибрано: Савастіяна Шербановича, надуч. в Кисилеві і Володислава Кукелку, надуч. в Гаврилівцях. — Покликано до егз. комітету пана Івана Циганюка, надуч. в Борівцях. Всякі письма і запитання просять ся звертати прямо до голови п. Данилюка або до секретаря п. Сергія Канюка. — Уч. Северин Іванович перебрав і на далі реферат про регул. уч. платні. Всіх, хто має які дотичні матеріяли або вказівки, просять ся надіслати їх на руки референта. — *Сергій Канюк*, секретар.

Іменованія при управі зал. руху. Секретареві зал. Ів. Бальмошови надано титул инспектора. Титул надревідента Антона Заславського іменовано надревідентом, комісаря машин Антона Добруцького надкомісарем машин, ревідента Поспішіла надревідентом а комісаря зал. д-ра С. Гелера секретарем залізничі.

Річні карти залізничі. Від першого січня 1907 буде ся видавати річні білети для їзди державними залізницями за підвищеними цінами, бо до державних залізниць числять тепер і північна залізниця цісара Фердинанда. Ціни білетів для одноі особи на цілий рік такі: I. класа 1250 К, II. класа 750 К, III. класа 500 К, а на пів року: I. кл. 700 К, II. кл. 420 К, III. кл. 280 К. Видача білетів починає ся від 27. грудня с. р. в управі залізничого руху в Чернівцях, улиця Пальска. Річні, піврічні і місячні білети для їзди на буковинських залізницях видають також з першим січнем в дирекції залізнич. руху в Чернівцях. Подробиці условин мож довідатись із оголошень по залізничних стаціях.

Руский міщанський хор підготовляє тепер виставу відомої народної пьютки із сьпівами „Ой не

ходи Грицю“, яку виставить ся в місяці січні. — Дирігентом товариства вибрано п. Дм. Камінського.

Загальні збори філії руского тов. педагогічного в Коломиї відбудуть ся дня 30. грудня 1906 о год. 2-ій по пол. в сали приватної семінарії („Народний Дім“ — партер). — За виділ філії руского тов. педагогічного в Коломиї: *Рибачок*, голова.

Тов. „Кіцманський Боян“ скликає на день 3. січня 1907 четверті загальні збори. Збори пічнуть ся о 7-ій есентуально о 8-ій годині вечером в комнатах товариства. — *Виділ*.

Із штуки і літератури.

В сьвятини. Після легенди *Сельми Лягерсдєф* переповів Т. Л. Коштом і заходом товариства „Просьвіта“. (Видавництва товариства „Просьвіта“, ч. 314 кн. 7 за р. 1906.) Львів 1906. 3 друк. Наук. Тов. ім. Шевченка під зарядом К. Беднарського. Ст. 25+1 неп. 8-ки. Ціна 20 сот.

Ілюстрований народний календар товариства „Просьвіта“ на рік звичайний 1907. Річник XXX. Коштом і заходом товариства „Просьвіта“. (Видавництва тов. „Просьвіта“. Ч. 320—321. 1—2 кн. за р. 1907.) У Львові. 3 друк. Наук. Тов. ім. Шевченка. 120 сторін богатої часті інформаційної і господарської + 40 сторін часті літературної і забавно-научної + оголошення. Зміст часті літературної: *С. Яричевський*: Гимн. — *В. Д.*: Борба Росії за волю. — *Іван Рудько*: Великдень на Україні 1906 року. — *М. Пилинович*: Тяжкий хрест. — *Марко Мурава*: На маневрах. — *Огністі гори* або вулкани. — † о. Данило Танячківч. — † Ром. Свєбратович. — А. Веретельник. Підпис. — Пісня пожарних „Соколів“. Ціна календаря 1 корона.

„Сьвіт“ а ч. 20. й последнее в 1906 році вийшло із отсим змістом: 1. О. Кобилянська: Ніоба. — 2. Дм. Вітовський: Страшна пора (поезія). — 3. В. Сивеньський: Невдячний кін (поезія). — 4. Микола Вороний: Легенда, Раб і Ти не моя (поезія). — 5. Улян: Люблю Тебе! — 6. Русалка Дієстрова. — 7. В. Будзиновський: Популярні книжки. Від Нового року виходити ме „Сьвіт“ збільшений о 80 проц. теперішнього обему, при чім четверту часть часопису займуть ілюстрації. Річна передплата 10 кор. Адрес: „Сьвіт“ у Львові.

Із міського театру. Одною із замітніших подій в театральнім житю нашого міста була вистава штуки тут. журналіста д. К. Пекельмана під заг. „Von Baume der Erkenntnis“, яку відграно 17-го с. м. Штука, витана з одного боку оплесками а з другого зложним сьміхом — провалилась. Автор сконструував штуку на проблемі поновім, алеж не дав йому дозріти і тільки накопичив безліч квестий, які вигодошують що раз нові особи, які не творять живих осіб поступаючої акції, але тільки бездушні фразери, які мандрують безконечно по хаті мужицького сина проф. Рольфа, який женить ся із дідичівською дочкою, із якою важко йому живе ся спершу через те, що вона на силу втручає обох із дерева знання розвідничого про його минувшину в парубочім стані а відтак через його неповоджене в політиці серед мізерних інтриг провінції. Справу пожитя Рольфа веде на красній шлях, аж тоді, як вона стає почувати ся матір'ю. Гра артистів причинилась також до провалу штуки, яка все таки зустрілась із надто зложним осудом черновецької преси, мабуть тому, що в штуці зачіплено й квестію прозорности штуки. — У вівторок виставлено по раз перший оперетку „Vergelt's Gott“. До сей оперетки дав Леон незлий сюжет під досить монотонну музику Ашера. Коли е може щось замітнішого на сій штуці, то тут мож піднести тільки сюжет, знятий із життя-буття ню-йорських жебраків en gros. Молодий граф Крапінський приїжджає до Нью Йорку, жие добре, аж заким не остав ся без сотика. Що не застрілив ся, має завдячити припадкови. Лишений всяких средств попадає в кліюб жебраків, на якого чолі стоїть Сліпелі і запускає ся в зносини з його дочкою Джесі. В жебраню має граф Крапінський пасте, складає гроші і женить ся з Мальоною, дочкою директора поліції Стефензона. Завдяки піметі Джесі і зависти редактора Блекуель, який хотів женити ся з Мальоною, довідує ся небавом молодого графиня про жите свого мужа і викидає його. До двоактової штуки прилучено епілог: По містєх роках Крапінський, який заробляв на хліб роботою в електричнім закладі, зійшов ся припадково з своїм сином і женою, яка прощає йому все і задержує в себе. — Сюжет гідний і поважного драматичного оброблення, епілог відзначає ся навіть визначною драматичною силою, але музика слабенька. Пальма вечера належить ся очевидно пані Ней (Мальона), яка приемним голосом уміла привязати публіку до штуки. Доброго партнера мала в особі п. Мініха (граф Крапінський), який віддав свою роллю бездоганно, винявши викликану ним дісонацією в епілогу в пісні „Liebe kann vergessen“. Знаменито віддав п. Ерінгер роллю президента кліюбу жебраків, так як і п. Карль роллю пол. директора Стефензона. Не на последнім місці годить ся спінути про миле вражінє, яке зробила п. Н. Роден (Джесі) і п. на Травнав, яка видалась дуже симпатично в ролі хлопця-жебрака Краба. Богато запіває маленький Фалікман, який заслугоує на признание ізза доброго відданя ролі 5-літнього Богуміла графа Крапінського. П. Дайч (Блекуель) не заслужив на особисте назване.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{3}$ стор. 40 К., $\frac{1}{4}$ стор. 20 К., $\frac{1}{8}$ сторони 10 К., $\frac{1}{16}$ сторони 5 К., $\frac{1}{32}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.

За рубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числять ся по 4 с. від слова.
Належностей за анонси марками поштовими не приймає ся.

Загальні збори каси пож. і шад. для громади Оршівці відбудуть ся дн 17. січня 1907 р. з звичайним дневним порядком. — *Старшина.*

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагнітон
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.

Найлучше і вже випробоване средство на ревматизм есть NERVOL

„Назва правно забезпечена“
антикара др. Ю. Францога
в Тернополі.

Се є знамените умиряюче средство до натирання против всяких ревматичних болів, простудження, ломаня костей, плечий гістця і нервових недуг. Прошу уважати на напись „Nervol“ і не приймаати ніяких „Нервотонів“.

Ціна флакона 80 сот. 10 флаконів (фляшочек) 8 кор. з оплатою і опакованем. Тисячки листів з подякою. — Висилка 2 рази денно до всіх країв.

Видання „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“
можна купити у всіх
філіях „Рускої Бесіди“ і „Рускої Школи“,
в друкарні „Рускої Ради“ і в книгарни І. Рехенберга.

ДУРНИЧКА а як не вірите пересвідчіть ся.

Грунт з хатою (три фальчі найліпшого поля на Буковині). Доказ: 3 фальчі поля, 30 корців зерна. Грунт той лежить так спосібно в долині, що не треба его ніколи гноїти, бо гній з інших грунтів спадає на него. Він гноїть ся майже сам дурничкою. Не шкодить ему ані посуха ані слог. На нїм є все уроджай.

Близших условин удіють „Редакция Буковини“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2. або В. Ч. postestante Давидени, Буковина.
144 4—5

Певною річею є, що до КАНАДИ або АМЕРИКИ

найліпше їхати переправою

М. Г. ФРЕЙДБЕРГА в Антверпії,

бо то є одинока справедлива, найкоротша і найдешевша дорога до заморських країв! — Є то перша переправа, котра узнана народом за найліпшу! — Завчаєш удавайте ся писемно і посилайте задатки на шіфкарти до

M. G. Freudberg, Antwerpen
10. Van Leriusstraat. (BELGIA.)

Цілком відновлена і вповні асортівана

ТОРГОВЛЯ ТОВАРІВ КОРИННИХ І КОМНАТА ДО СЬНІДАНЬ

149 (3—8)

ІГНАТІЯ ВЛАСЮКА

Чернівці, ул. Паньська ч. 35,
поручає НА СЬВЯТА поручає

цукор, каву, цекюляду і чай. Риж, саго, різні макарони, гриби, муку, сма-
лець, фігі, повиза, муштарду, ріжнородні сири і бриндзю. Бобкове листе,
пашан, гвоздики, родзинки, мигдали і т. п. — Найліпші лікери, рум Ямайка
і мнші, горівки, пиво, оливу, омет, оселедці, сардинки, кавар і ріжні вина.
Сьвічки, кадило, віск і сьвічочки на деревцє. Ріжні артикули
для домашнього ужитку.

Замовлення з провінцій виконують ся сейчас.

Товари сьвіжі — услуга скоро і точна.

Важне для управителів шкіл.

Намість дружески

„Jahresausweis“

краєва Рада шкільна припоручила виготовити нову дружеску

„FRAGEBOGEN“

яку можна вже тепер набувати в друкарни „Рускої Ради“ (Чернівці,
ул. Петровича ч. 2) по ціні
6 сотиків за аркуш.

Liniment. Capsici comp. Pain-Expeller

Загально признаний знаменитий умиряючий лік на втиранє по
ціні 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. можна купити у всіх антиках.

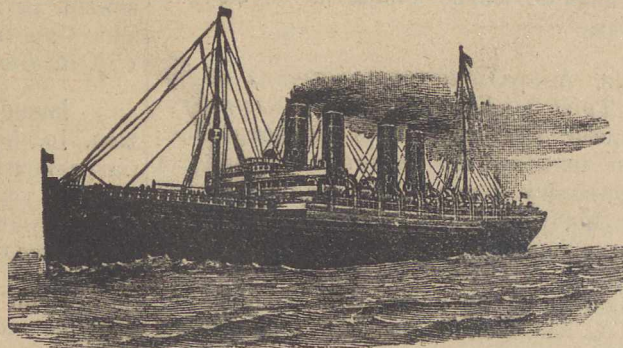
Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних
фляшках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осто-
рожности приймати лише фляшки тим охоронним знаком яко правдіві. 112 14—40

Антика Ріхтера „під золотим львом“
у Празі, улица Елисавети число 5.

В 6 днях до Америки,

Переїзд подорожних до

Канади і Аргентини

109 (15—104) н. с.

жадайте поясненнь

Напишіть лиш картку кореспонденційну до

Falck & Comp.

Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденция у всіх мовах.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Віктор Струч